

REPORTÁŽ: Panenskou přírodu u Odry ničí vyšší zájmy včetně armádních, státní ochrana selhává

[CNN \[cnn.iprima.cz/reportaz-panenskou-prirodu-u-odry-nici-vyssii-zajmy-vcetne-armadnich-statni-ochrana-selhava-350145\]\(https://www.cnn.cz/cnn.iprima.cz/reportaz-panenskou-prirodu-u-odry-nici-vyssii-zajmy-vcetne-armadnich-statni-ochrana-selhava-350145\)](https://www.cnn.cz/cnn.iprima.cz/reportaz-panenskou-prirodu-u-odry-nici-vyssii-zajmy-vcetne-armadnich-statni-ochrana-selhava-350145)

Ivan Motýl

Nad rákosím prolétl dravý moták pochop, po mokřadní louce kráčí pyšný jeřáb popelavý a poblíž v tůňce plave vzácná kuňka ohnivá. Všichni tři jsou na seznamu ohrožených živočichů a dosud nad jejich bezpečím bděla i správa Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Poodří. Je to paradox, ale strážci přírody tyto živočichy zároveň ohrožují na životě, neboť dovolili, aby stát protnul chráněný mokřad železniční tratí.

„Pořád marně přemýšlím, z jakých důvodů správa CHKO Poodří vyměkla a stavbu železnice povolila,“ kritizuje postup ochranářů krajinář a přírodovědec Ivan Bartoš, který na počátku milénia stejnou instituci osm let řídil. Trať má sloužit průmyslové zóně u ostravského letiště v Mošnově. A nově také armádnímu logistickému centru, které chce u terminálu zřídit ministerstvo obrany.

S bagry proti přírodě

Zatím je to skvostný kus panenské přírody hned u městečka Studénka. „Takových polních mokřadů už v České republice nemáme mnoho, protože takřka všude byla krajina meliorizovaná. Nádherné místo, které přináší spoustu života. O to víc je pro mě nepochopitelné, že to tady bude všechno zničeno,“ rozhlíží se Bartoš po mokřadu, kam pozval CNN Prima NEWS na terénní prohlídku. Právě touhle zelenou oázou se mají valit těžké nákladní vlaky.

MOHLO BY VÁS ZAJÍMAT: Po stopách vzácného zubra evropského. Málem vyhynuli, v Ralsku se jim ale daří

Rákosí již brzy probarví květy divokých kosatců, zatím lužní louky rozkvetly například pryskyřníky a kakosty, ze země se klube krvavec toten. „Toten je rostlina, kterou nutně potřebuje k zachování života ohrožený motýl modrásek bahenní. A tady se mu zatím daří dobře.

Do květů totenů motýl klade vajíčka,“ ukazuje Bartoš květinu. Když se z vajíčka vylíhne larva, odnesou si ji mravenci a celý rok o vetřelce pečují, než se housenka zakuklí a promění v motýla. „Je to mazaný modrásek, který mate mravence,“ směje se znalec zdejšího biotopu. Jenže teď je populace modrásků ohrožena železným ořem. A nejen ona.

„Zrovna tady louky přetne trať,“ ukazuje průběh projektované železniční trasy v mokřadech Vladan Mácha, další průvodce Poodřím. Je tu doma, kilometr odsud opravil zchátralý Bartošovický mlýn, který u Odry stojí minimálně od roku 1678. „Železnici tu chce stát postavit tím nejlevnějším způsobem, na klasickém náspu. Všechno se vybagruje, zasype a zničí. Přitom by trať mohla vést jinudy, ale státem placení ochránci přírody z nepochopitelných důvodů s projektem souhlasili.“

Martina Dušková, Vladan Mácha a Ivan Bartoš na terénní procházce ohroženou a mimořádně cennou částí CHKO Poodří. Právě tudy povede nová železniční spojka, záměru státu už paradoxně požehnala i správa CHKO Poodří. Zdroj: Ivan Motýl

Alibismus erárem placených ochránců

Ani přírodovědce Ivana Bartoše nenechává v klidu, že takzvaným vyšším zájmům státu ustoupila erární Agentura ochrany přírody a krajiny, která v Česku spravuje 26 chráněných krajinných oblastí (CHKO). „Správu Poodří jsem řídil osm let, proto dobře vím, že agentura má v rukách mocné nástroje, aby něco takového, co se tady teď děje, nikdy nedopustila. Je to velké selhání celé ochrany přírody,“ kroutí hlavou nad rozhodnutím přetnout kolejnicemi význačnou lužní lokalitu. „Navíc agentura přistoupila na tu nejlevnější variantu železnice,“ nechápe rozhodnutí těch, kdo mají přírodu ze zákona chránit.

Státní Agentura ochrany přírody a krajiny oponuje, že chybu neudělala. „Z hlediska dlouhodobé ochrany hodnot, které agentura v Poodří hájí, je takové řešení dle našeho názoru přinejmenším přijatelné,“ hájí výstavbu železnice Jan Klečka, současný ředitel Správy CHKO Poodří. „Argumenty pro nesouhlasné stanovisko orgánu ochrany přírody až dosud nebyly zjištěny,“ dodá v reakci pro CNN Prima NEWS.

Tady je doma moták pochop

Pokračujeme v procházce po rezervaci, právě slyšíme nesmělé kuňkání. „To je hlas kuňky ohnivé,“ hlásí Ivan Bartoš a začne po žábě pátrat v okolních tůňkách. „Tak tady jsi,“ oslovuje obojživelníka s ohnivou barvou břicha. Ostré oranžovočervené skvrny působí exoticky a připomínají mloka anebo americké šípové žáby. V další tůňce narazí na pijavku. „Kdybyste si ji chtěl přiložit na tělo, ochotně se přisaje,“ navrhuje se smíchem. V minulosti lékaři její přísátí považovali za podstatnou léčebnou metodu. Jenže i pijavky odtud asi vyžene železnice a megaprojekt s názvem Velký Mošnov, k němuž se po ruské invazi na Ukrajinu ještě přidal nápad zřídit u letiště vojenskou základnu.

Ministerstvo obrany už s Moravskoslezským krajem podepsalo Memorandum o spolupráci při přípravě území pro realizaci projektu Armádní logistické centrum Mošnov. A celý Velký Mošnov se prý

neobejde bez nové železniční spojky, která byla necitlivě naplánovaná právě do chráněné oblasti. Do evropsky významné lokality v soustavě Natura 2000. „Slíbili jsme Evropské unii, že budeme chránit třeba zdejší hnízdiště vzácného dravce motáka pochopa. Teď to porušíme. Jeden pár se skrývá tam v rákosí,“ ukazuje Ivan Bartoš k asi sto metrů vzdálenému hnízdišti.

Celoevropsky ohrožený a mizející motýl modrásek bahenní Zdroj: ČTK

Ničení schované za obranu státu

Terénní procházku absolvuje i Martina Dušková, spolupředsedkyně Strany zelených v Moravskoslezském kraji: „Z mého pohledu je velkou chybou, že ochrana přírody má v Česku strašně slabou pozici. Jakmile jsou ve hře nějaké vyšší zájmy, ustupuje se. A hledají se způsoby, jak je prosadit na úkor přírody.“ Za sousloví „vyšší zájmy“ lze přitom dosadit ledacos. Vytváření nových pracovních míst v ekonomicky slabém regionu i další proměnné.

„Nesmíme dovolit ničení unikátní přírody v Poodří kvůli ziskům logistických firem. K výstavbě železniční spojky přes tohle biologicky cenné území CHKO se v minulosti negativně vyjádřilo i ministerstvo

životního prostředí,“ připomíná Dušková. Jenže pak Kreml napadl Ukrajinu. „A plánované nevratné škody na přírodě jsou teď odůvodňovány převažujícím veřejným zájmem obrany státu,“ dodá lokální politička a jedním dechem zdůrazní, že snaha o záchranu unikátní části chráněného Poodří nemá žádnou spojitost s proruskými aktivisty, kteří proti vzniku základny v Mošnově protestují z úplně jiných pozic.

Podivné kompenzace

K tématu

Prezidentské volby.

Americká vojenská základna na našem území? Nerudová souhlasí, Babiš razantně odmítá

Navržená kompenzační opatření, která Agentura ochrany přírody a krajiny vyjednala se státem, považují kritici zásahu v Poodří za neadekvátní. Stát se agentuře zavázal vybudováním či obnovením nových lokalit pro ohrožené živočichy. „Bohužel, vychází se z patnáct let starých podkladů. Moták pochop těžko zahnízdí tam, kde už mokřady před lety vyschly a vodu tam lze dovážet leda tak cisternami,“ vypráví Bartoš. Dušková má přiléhavý příměr: „Je to, jako by stát rozhodl ve vyšším zájmu zbourat Národní divadlo a kompenzoval to obnovou či zřízením deseti oblastních divadélek různě po republice.“

Ředitel CHKO Poodří Jan Klečka postup Agentury opět hájí: „Požádali jsme o vybudování nových biotopů v rozsahu několikanásobně větším, než bude novým úsekem trati dotčen. Opatření přitom musí být funkční před zahájením samotné stavby.“ Návrh kompenzací zpochybňuje i řada přírodovědců. Zoolog České společnosti ornitologické Karel Pavelka reagoval studii, ve které navrhovaná opatření označil vesměs za neúčinná. A stěžuje si, že při projednávání železniční spojky skrz Poodří nebyl tak zásadní zásah konzultován s odbornou veřejností. „Je to smutné o to více, že jsem byl vedoucím kolektivu při návrhu celé ptačí oblasti Poodří,“ posteskuje si.

Vladan Mácha a Ivan Bartoš na terénní procházce ohroženou a mimořádně cennou částí CHKO Poodří. Právě tudy povede nová železniční spojka, záměru státu už paradoxně požehnala i správa CHKO Poodří. Zdroj: Ivan Motýl

Když se jde přes mrtvoly

Vycházka Poodřím je u konce, na další ohrožené zvířecí druhy jsme zrovna dneska nenatrefili. Hnízdí tu i rákosníci, chřástalové, ťuhýci anebo konipasové, doma je tu kriticky ohrožená žába skokan skřehotavý nebo čolek obecný. „Jsme v takzvané první zóně CHKO.

V té úplně nejcennější části přírody v republice, takových kousků už je hodně málo, přitom i tady se bude ničit a osekávat," vnímá kauzu až s osobní bolestí Martina Dušková. Už jen diskutovat o jakémkoliv stavebním zásahu do tak cenné lokality, to by podle ní mělo být pro státní agenturu úplné tabu.

Někdejší dlouholetý vedoucí správy CHKO Poodří Ivan Bartoš procházku mokřadem uzavírá skepticky: „Jde se přes mrtvoly, ochrana přírody není prioritou. Hlavně, že se tady roztočí peníze. Velcí šíbři naplánovali, jak pro své zájmy zase urvat kus přírody.“

Nad mokřadem se ukáže volavka. A ještě jednou také jeřáb popelavý, v Japonsku je tento pták symbolem štěstí a dlouhověkosti. Tady v luzích u Studénky se teď schyluje k lokální zkáze vzácného přírodního biotopu.